

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr. K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr. H. A. van Andel, Solo; Dr. R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr. Henry Beets, Grand Rapids; Dr. H. Bergema, Karoeni; Dr. F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr. E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr. A. Bouman, Rotterdam; Ir. B. ter Brugge, Almelo; Dr. K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr. R. J. Dam, Kampen; Dr. A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr. D. v. Dijk, Groningen; Drs. D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr. J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr. J. van Herken, Ermelo; Dr. B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr. P. Jasperse, Leiden; Dr. G. Keizer, De Steeg; Dr. B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr. J. L. Koole, Vreeland; Dr. E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr. J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr. S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijcknaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr. H. Mulder, Deventer; Dr. A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr. G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr. R. Schippers, Wanswerd; Dr. J. Smelik, 's-Gravenhage; Dr. H. Smilde, Groningen; Drs. H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr. N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr. C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr. C. Veenhot, Haarlem; Drs. M. B. v. 't Veer, Groningen; Dr. J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr. M. Vreugdenhil, Melskerke; Dr. F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. H. J. Westerink, Leiden; Dr. D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr. S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloeddijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Een waarheidsvraag ook nu nog, IV. — Uit de Schrift: Liefdedienst (Joh. 13:5). — Kerkelijk leven: Over Prof. Schilder in Amerika. Een Afrikaans oordeel. Ten heilste. Het pensioen naar Art. 13, III. De Grootte Catechismus van Zach. Ursinus, XXVI. — Even parkeren: Vormelijkheid en vormschoneid. — Pop. wetensch. schetsen: In Kuypers lijn, I. — Geestelijke adviezen: Niet overdrijven. — Vakwetenschap en praktijk: Bijbelsche Zeevaart. — Zending en evangelisatie: De Chr. boodschap in een Niet-Chr. wereld. — Stemmen uit onze kerken: Moeten we ons om Kuypers of om de waarheid scharen? — Perschoon. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Een waarheidsvraag ook nu nog.

IV.

Het is denkbaar, dat meer dan een lezer vraagt of het wel goed is, in den tegenwoordigen tijd over de verschillen met Rome te handelen. Zij kunnen zich dan beroepen op het feit, dat we elkander zoo noodig hebben tegenover den afval, die zich steeds uitbreidt.

Aan schrijver dezer artikelen wil het voorkomen, dat 't kraken der degenen op 't punt van de waarheidsvraag tusschen Rome en ons in 't geheel geen afbreuk behoeft te doen aan 't bieden van onderlingen steun waar dat geboden en toelaatbaar is. Integendeel zal de verheldering van de kennis op dit punt juist ten gevolge hebben, dat meer inzicht wordt verkregen ten aanzien van de motieven, die er voor samenstrijden tegen het ongelooft zijn aan te voeren.

Alle verheldering van kennis werkt zuiverend voor de juiste beoordeeling en waardeering van elkaanders inzichten en kan het besef van verantwoordelijkheid tegenover de groote vijanden van het Christendom, van het Christelijk geloof sterken. Wanneer er werkelijk veel anti-papisme zoo nu en dan aan 't licht komt, is dat ongetwijfeld mee daarvan het gevolg, dat vele menschen een te simpele maatstaf van beoordeeling tegenover Rome gebruiken. Een meer indringende kennisname van het wezen van het Roomsche-Katholicisme zal er zich wel voor wachten mee te zingen in het koor van het onnadenkend anti-papisme.

En omgekeerd zou het gevolg van een zuiverdere kennisname van het geloovig Protestantisme bij de roomsche christenen tot vrucht kunnen hebben, dat ook zij wat gematigder zouden gaan spreken en schrijven over het wezen en de doeleinden van het oorspronkelijk Protestantisme.

Maar nu is hier een groote moeilijkheid. Deze, dat roomsche christenen daarvan geen kennis mogen nemen en dit brengt mee, dat de groote meerderheid dier roomsche christenen ook zoo ongeveer niets verstaat van dat oorspronkelijke Protestantisme. Daardoor is er ook anti-protestantisme. We bezigen dat woord zoo niet, maar dat het onder de roomsche christenen gevonden wordt is evenzeer waar, als er onder de niet-roomsche bevolking anti-papisme wordt aangetroffen. In dit opzicht hebben roomsche en protestantsche christenen elkaar niets te verwijten.

Juist om dat nu weg te werken is het zoo goed, dat de waarheidsvraag open en eerlijk wordt behandeld, ook nu nog.

Het is een merkwaardig verschijnsel, dat het confessioneel Protestantisme en vooral het calvinisme zich als regel er van onthoudt een scherp en onnadenkend oordeel over het Roomsche-Katholicisme uit te spreken, al is het naar de meening van schrijver dezer artikelen daarom nog niet waar, dat, zooals sommigen meenen, de vraag over de Paapsche Mis wel uit onzen catechismus kan worden verwijderd. En dat wel daarom niet,

omdat we in die vraag met haar antwoord te doen hebben met een belangrijk stuk der waarheidsvraag.

Als de roomsche christenen algemeen in dezen zin rustig werden onderwezen, dat Maarten Luther wel een felle bestrijder van de Kerk is geweest, doch niettemin door zijn optreden heeft geloofd, dat de waarheid hem hoven alles ging, dat hij naar het oordeel der Kerk wel heeft gedwaald, maar er zelf van overtuigd was om Gods wil niet anders te kunnen en te mogen, dat er voor de Roomsche Kerk ook veel zegen uit de Reformatie is voortgekomen en dat het geloovig Protestantisme nog iets tot Rome heeft te zeggen, dan zou daarmee reeds veel gewonnen zijn. Maar wanneer er over Luther en Calvijn geschreven en gesproken wordt op een wijze als veelal wordt gedaan, dan kweekt dat, ondanks den schijn van rechtvaardige behandeling dier menschen toch een verkeerd beeld tegenover Rome. Wij zijn niet gediend van bittere woorden over Luther, Calvijn en het Protestantisme in het algemeen, maar evenmin van een goetdige vriendelijkheid en een toegevendheid mildheid van beoordeeling, die uit de hoogte van de Roomsche zelfverzekerdheid nederbuigend en lief-glimlachend wordt aangeboden.

Wij, maar ook de roomsche christenen moeten het weten, dat het in de geestelijke arena niet om kleinigheden gaat, doch om niets minder dan om de waarheid.

Wie in 't Zuiden woont en alle dagen kennis maakt met een bevolking, die haar gemeenschapszin inzake het gewone leven waarlijk niet beperkt tot de roomsche geloofsgenooten, heeft er werk mee om altijd maar weer de waarheidsvraag te stellen. En het is dat dan ook alleen, dat er hem toe brengt, op zich zelf te blijven met hen, die evenals hij van dezelfde geloofsverzuiging zijn. Het is, omdat hij er diep van doordrongen is, dat hij al het goede en schoone, dat de roomsche samenleving heeft en dat ook in verband staat met de roomsche overtuiging, Rome toch tegen de eenvoudige waarheid der Heilige Schrift ingaat.

In een roomsch geschrift over de wereldbeschouwing van het Katholicisme wordt ergens met eenigen nadruk verzekerd, dat de roomsche wereldbeschouwing over werkelijkheden handelt. Haar kenmerk is dan bovenal werkelijkheidszin. Nu is werkelijkheidszin een van de subjectieve vereischten voor de waarheidskennis. Maar de werkelijkheidszin is een van de subjectieve zielsgesteldheden, die op beslissende oogenblikken vaak terugdeinst en dan een zwaai neemt.

Van Maarten Luther wordt nu ook juist die werkelijkheidszin geroemd en geprezen. En dat is het rigoristische karakter van de werkelijkheidszin van Maarten Luther, dat hij niet omhoog en geen toevlucht zocht in een menschbeschouwing, die deze werkelijkheid trachtte te bedekken.

Het is niet het minst de beschouwing over den mensch, voor en na den val, die Rome en het geloovig Protestantisme van elkander scheidt.

Uit die menschbeschouwing volgt ook een geheel verschillende opvatting over de natuurlijke samenleving en het cultuuredele.

Maarten Luther en Calvijn en in navolging van hen de geloovige Protestanten, zijn op grond van de werkelijkheid en van Gods Woord, dat de verklaring van die werkelijkheid biedt, van overtuiging, dat de roomsche voorstelling van het wezen van den mensch, voor en na den zondeval, niet waar is. De roomsche propaganda moe spreken van een pessimistische beschouwing over den mensch bij Luther en Calvijn, wat zij dan meent terug te vinden in de levensopvatting bij de protestanten en vooral bij de calvinisten, daartegenover staat, dat wij van onze zijde bij Rome moeten aanwijzen een ongegrond optimisme. Wij zijn er daarbij van verzekerd, dat wij met onze beschou-

De Kerk voorop.

Zorg voor uw kerk het eerst. Waar die bloeit, ontwaakt al het andere vanzelf verhoogde levenskracht. Waar zij kwijnt loopt de welstand van al het andere gevaar. En daarom uw kerk verzorgd vóór alle dingen...

Slechts versta men ons wel, dat we, met kerk hier het kerkelijk instituut bedoelende, ons dit geen openblik denken als iets opzigt waart de mystieke, onzichtbare kerk. Het is en blijft altoos de ééne, en ondeelbare, en onzichtbare kerk die in deze institutie tot openbaring komt, tot openbaring in haar leden en tot openbaring in haar aanblijven.

Dr. A. KUYPER.

„De Heraut“, No. 1047, 16 Jan. 1898.

wing staan op den bodem der werkelijkheid, en dat daartegenover Rome met haar optimisme niet diep genoeg het bederf der zonde in mensch en menselijke samenleving peilt. En dat is dan voor ons des te merkwaardiger, naarmate we bij roomsche schrijvers, zooals bijv. bij Dr. Klug in zijn „Tiefen der Seele“, een beschrijving aantreffen van wat er op den bodem van het menselijke hart ligt, zooals deze sterke auteur het doet.

Dat is ook de reden waarom wij het niet kunnen verklaren, dat de roomsche menschbeschouwing nog altijd vasthoudt aan de leer van den vrijen wil. We kunnen die vasthoudendheid alleen verstaan, als we de oorzaak daarvan zoeken in een heilsbeschouwing en in een cultuuredele, waarin om dogmatische redenen de factor van den vrijen wil niet gemist worden kan.

Telkens blijkt het weer, dat de leer van den vrijen wil tusschen Rome en ons nog altijd een punt van verschil is.

En uit dat verschil vloeit ook nu nog voort, dat we in leer- en levensopvatting een eigen weg gaan en moeten gaan.

Hier is een waarheidsvraag, die steeds weer bij vernieuwing in discussie komt en wier beantwoording in verband met en in verschil van elkaanders standpunt altijd opnieuw noodzakelijk is. Voor ons misschien meer dan voor Rome, omdat wij toelaten de bestudeering van dit vraagstuk en Rome alle onderbreking van uit ons gezichtspunt angstvallig weert.

De stroom van roomsche propagandalectuur bereikt de protestanten heel gemakkelijk, waartegenover staat dat de roomsche christenen, vooral in overwegend roomsche streken, van de zuivere geloovig-protestantsche lectuur zoo goed als nimmer iets in handen krijgen.

Voor een billijke beoordeeling van elkaar is het geboden, dat deze kennis aanwezig zij omtrent die tweërlei menschbeschouwing.

En omdat het onze overtuiging is, dat de roomsche waarheid over den mensch en den weg des heils voor den mensch niet in overeenstemming zijn met de Heilige Schrift is schrijver dezer artikelen van meening, dat er werk van moet worden gemaakt ook de roomsche bevolking in Nederland zooveel mogelijk in aanraking te brengen met de waarheid in dezen. Wij zijn dat als pelgrims op den levensweg aan elkaar verplicht. En het kan een bewijs zijn van oprechte liefde voor elkander. Ook zal het vanzelf er toe bijdragen, dat alle onwaardige en liefdelooze beoordeeling van elkan- der meer en meer wordt teruggedrongen. Tevens kan het 't inzicht verhelderen, dat wij met Rome hebben stand te houden tegen de vloedgolf van het ongelooft in zijn velerlei vormen.

Deze artikelen bedoelen er toe aan te sporen, dat ernstig kennisnemen wordt van de roomsche propaganda en daartegenover worde gesteld een waarheidspropaganda van onze zijde in den geest der liefde en met het hoogste doel alleen de waarheid te dienen. De waarheid zal U vrij maken. Afzonderlijk volgt later een bespreking van het merkwaardige boek van Jacques Maritain over: „Naar een nieuwe Christenheid“, dat dan een bewijs kan leveren van de noodzakelijkheid van dezen oproep.

T.

J. d. V.